KUNCHAB MAGAZINE

KWARTAALBLAD VAN HET TIBETAANS INSTITUUT

JAARGANG 1996 - NR. 1





KUNCHAB MAGAZINE
Kwartaalblad

Jaargang 1996
nr.1 januari

Redactiesecretariaat:
Kruispadstraat 33
B-2900 Schoten

Kunchab Magazine verschijnt 4 maal per jaar: in januari, maart, juni en november

Abonnementsprijs per jaar (verzending inclusief):
België: 400,- BF / *f* 22,50,-
Buitenland: *f* 28,- / 500,- BF

Losse nummers:
100,- BF / *f* 5,50,-
(verzending: 50,- BF)

Uitgever:
KSGL TIBETAANS INSTITUUT VZW
Kruispadstraat 33
B-2900 Schoten
Tel.: (03) 685 09 19
Fax: (03) 685 09 91

Postgirorekening:
000-0082782-41
(alle kosten ten laste van de opdrachtgever)

Tekeningen:
Tempa Rubgay

Lay-out:
Final Touch Service bvba

De betekenis van het logo voor Kunchab Publicaties volgens Gega Lama

Twee verklaringen gegeven door Gega Lama.

1 Vanuit de immer aanwezige letter A, wat het niet-geborene betekent, het ongeschapene, straalt licht in alle richtingen zonder belemmering, zonder te ontstaan of te vergaan. Het primordiale geluid dat er uit voortkomt, doordringt alle universa en alle levende wezens.

2 De letter A symboliseert de basis van alles wat bestaat. Het witte blad stelt de deugdzame daden voor, die leiden naar het nirwana of de bevrijding. De zwarte kleur van de tekening stelt de negatieve daden voor, die de geest doen ronddolen in samsara of de bestaansvormen. De combinatie van twee kleuren in de letter A komt overeen met de verlichte natuur, de enige basis waaruit deugdzame en ondeugdzame daden voortvloeien. Daaruit volgt dat de verlichte natuur alle fenomenen in samsara of nirwana doordringt.

"Kunchab" betekent "allesdoordringend"

De Kunchab Publicaties beantwoorden aan een groeiende interesse vanuit het Westen voor de filosofie en de practijk van het Tibetaans boeddhisme, middels:

- de uitgave van referentiewerken
- het vertalen van geschriften van gezaghebbende meditatiemeesters
- de productie van audio- en videomateriaal.

Op deze manier kunnen wij in onze eigen moedertaal toegang krijgen tot de grote rijkdom van het boeddhisme.

Hebben meegewerkt aan dit nummer:

Batchelor Stephen
Briquemont Marius
De Bondt Walter
Delbeke Lieve
Fraeters Erik
Gega Lama
Goetghebeur Frans
Goossens Bérénice
Knottenbelt Adca
Lama Karta
Negi Tenpa Gyaltsen
Quéré Luc
Rigaux Jean
Shapiro Claire et Fred
Seunam Lhamo
Tenpa Rubgay
Van Frachen Simone
Van Rompay Lea
van Zuylen Philippine

De twee goudvissen

Een van de acht voorspoedige tekens, symbolen van alles wat voorspoed en vrede brengt.
De vissen kunnen zien, ongeacht of het water nu helder of troebel is.
Mogen wij in staat zijn de betekenis van geluk en lijden te begrijpen in de levenssfeer die ons eigen is.

Editoriaal

1. Het ontstaan van een tijdschrift

"Wat een roekeloosheid!" zullen sommigen zeggen. Terwijl de boekenindustrie in crisis verkeert en elk jaar tientallen tijdschriften opgedoekt worden, terwijl de digitalisering een "on-line" circuit gecreëerd heeft waarop miljoenen verbruikers zich kunnen aansluiten, reizigers op informatiesnelwegen die toegang verlenen aan gelijk wie tot gelijk welke tekst op elk ogenblik...
Wat een vermetelheid om op een dergelijk tijdstip een nieuw tijdschrift op de markt te brengen, zonder te kunnen rekenen op de diensten van professionele journalisten!
"Waarom niet?" zullen anderen repliceren, aangezien tot nu toe in België geen enkel informatief tijdschrift over boeddhisme werd uitgegeven. Het grootste deel van de bestaande publicaties zijn veredelde programmabrochures.

Het aantal proefschriften of scripties over boeddhisme dat in de scholen en aan de universiteiten wordt afgeleverd, het aantal conferenties of zelfs stages die steeds vaker worden aangeboden in de programma's van culturele organisaties, wijzen er nochtans op dat het boeddhisme meer en meer geïntegreerd raakt in het culturele en wetenschappelijke leven van ons land. En dan spreken we nog niet over het grote aantal mensen en families die het boeddhisme in hun dagelijks leven toepassen.
Tegenwoordig komt het boeddhisme ook voortdurend aan bod op internationale congressen of in boeken over thema's zoals de toekomst van de economie, hulp aan ontwikkelingslanden, de malaise in het Westen, een politieke analyse over de kloof tussen Noord en Zuid, de wetenschappen van de geest, ...
Om al deze redenen is een tijdschrift over het boeddhisme echt welkom. Het zal door de andere spirituele tradities (theïstische of atheïstische)

niet zo vlug ervaren worden als een bedreiging.
Authentiek boeddhisme heeft immers geen geopolitieke bekommernissen. Het voordeel van het boeddhisme (en de reden waarom zijn aanwezigheid min of meer onopgemerkt blijft) ligt in het feit dat het boeddhisme de mensen weet te inspireren zonder hen ertoe aan te zetten openlijk voor hun boeddhisme uit te komen.

Een andere reden om de publicatie van een informatief tijdschrift over het boeddhisme toe te juichen is het feit dat boeddhistische meesters en beoefenaars de inhoud ervan moeten gaan bepalen. Op die manier zullen de lezers niet op een dwaalspoor gebracht worden door intellectualistische of reductionistische benaderingen van auteurs die zelf nooit mediteren. De Lama's van onze instituten en meerdere Belgische en buitenlandse medewerkers hebben ons hun medewerking toegezegd en zullen teksten voor het nieuwe tijdschrift aanleveren.

Daarbij komt nog dat het tijdschrift reeds aan zijn 36ste nummer toe is: in de loop der laatste jaren kon dit tijdschrift na elk nummer beter worden en evolueren met de hulp van een groep geduldige, gewetensvolle en bekwame mensen die schrijven, lezen, verbeteren, intikken en schikken, om uiteindelijk de Kunchab te worden die u nu in handen heeft: een magazine waarop nu reeds 1.500 mensen geabonneerd zijn. Van elk nummer worden 4.000 exemplaren gedrukt. Het tijdschrift blijkt dus aan een behoefte te voldoen.

2. De geschiedenis van het boeddhisme in het Westen

In dit nummer staat de geschiedenis centraal. Wij vonden het een goed idee vóór alles de context te schetsen waarbinnen het boeddhisme in het Westen terecht is gekomen. In dit verband verheugt het ons u een uittreksel te kunnen aanbieden van het boek "The Awakening of the West" waarin Stephen Batchelor de geschiedenis weergeeft van de ontmoeting tussen Oost (het boeddhisme) en West sedert de tijd van Alexander de Grote tot de ontmoeting tussen de Dalai Lama en Vaclav Havel.

Editoriaal

Een interessant boek, doorspekt met aangrijpende verhalen. Op een objectieve wijze laat de auteur ook vele westerlingen die in contact gekomen zijn met het boeddhisme op het toneel verschijnen: christelijke missionarissen, oriëntalisten, filosofen en westerse schrijvers. Een verbazingwekkend boek, geschreven door iemand die deze geschiedenis tot in de kleinste details heeft uitgepluisd en die op een boeiende manier de evolutie van de ontmoetingen tussen het Westen en het boeddhisme weet te vertellen. Het leek ons interessant u tot het lezen van "The Awakening of the West" uit te nodigen ten einde een goed beeld te krijgen van de komst van het boeddhisme in het Westen. Dit genuanceerd geschreven geschiedkundig relaas over de ontmoeting tussen Oost en West van het begin tot op heden kan hierbij wellicht helpen.

In de volgende nummers van Kunchab zullen dan weer andere thema's aan bod komen: de boeddhistische filosofie, het sociaal engagement in het boeddhisme, en de rol van de vrouw, zijn zo enkele voorbeelden.

3. De vaste rubrieken

- De Lama's van onze instituten zullen ons in elk nummer verrassen met enkele spreuken en parabels, pareltjes uit de poëtische rijkdom van de woorden van de Boeddha.

Wij zijn zeer vereerd en gelukkig met de zegenrijke medewerking van onze drie Lama's. Het onderricht dat Lama Karta, Lama Zeupa en Lama Tashi Nyima al vele jaren in onze centra geven werkt blijkbaar erg inspirerend. Ze behoren nog tot de generatie van Lama's die door de Venerabele Kaloe Rinpochee zelf werden gevormd, en dat is duidelijk voelbaar. Elk nummer zal dus een korte of een wat langere, maar altijd zeer kostbare bijdrage bevatten van onze Lama's.

- De boekenrubriek informeert u over interessante publicaties over het boeddhisme. Deze keer worden twee boeken over boeddhisme en moderne wetenschap besproken.

• Het lot dat de geschiedenis aan Tibet zal voorbehouden gaat ons allemaal aan. Daarom zullen wij steeds, evenwel zonder commentaar, enkele anekdoten inlassen over de situatie in verband met Tibet.

4. Een document in bijlage: Satyagraha

De opbouw van elk nummer zal aangepast worden aan de situatie van het ogenblik. Zo menen wij dat het document opgesteld door het Parlement van de Tibetaanse regering in ballingschap door een breed publiek mag worden gekend.

• In de eerste plaats omdat dit document tot nadenken stemt en misschien de definitieve fase inluidt van de confrontatie tussen een van de laatste communistische regeringen (China) en een boeddhistische bevolking (Tibet).[1]

• Ten tweede, de redevoering van Samdhoeng Rinpochee belicht ten volle de problematiek die ontstaat wanneer geweldloosheid geconfronteerd wordt met de agressie van bepaalde machtsvormen.

• Ten derde omdat deze tekst het object is geweest van parlementaire vragen.

5. Een oproep

Aarzel niet ons uw indrukken, uw voorstellen kenbaar te maken. Het ligt niet in onze bedoeling een magazine in het leven te roepen om salontafeltjes te versieren. Wij hopen integendeel dat ons tijdschrift zal dienen tot ondersteuning van bedenkingen, van gesprekken en van meditaties geïnspireerd op actuele en eeuwige thema's.

Als u werkelijk erg enthousiast bent... informeer dan anderen over onze publicatie! Het is evident dat het overleven van het tijdschrift volledig afhangt van het aantal abonnees. Wij blijven bij een betaalbare prijs voor de vier nummers per jaargang. Twee nummers (nrs. 1 en 4) zijn zoals dit exemplaar in magazine-stijl, de nummers 2 en 3 zullen meer op de programma's toegespitst zijn.

Editoriaal

Als u denkt ons te kunnen helpen bij de samenstelling of productie van dit tijdschrift, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen.
Graag bedanken wij hier alle mensen die ons kostbare hulp bieden met hun transcriptiewerk, vertaling, lay-out, herlezen van teksten en het verzenden van het tijdschrift. Wij danken ook hen die ons helpen door uittreksels uit dagbladen op te sturen.

Wij hopen dat het "Kunchab Magazine" een actieve rol zal spelen in het cultureel leven van ons land, dat het zijn lezers direct of indirect zal helpen in contact te komen met middelen om de geest tot vrede te brengen en dat het hun visie op de wereld zal verrijken.

Bij het begin van dit nieuwe jaar wensen wij allen een vreugdevol, blij en voorspoedig 1996.

Veel genoegen bij het lezen van deze nieuwe Kunchab.

[1] De lezers zijn er ongetwijfeld van op de hoogte dat de geschiedenis van het boeddhisme in de 20ste eeuw gekenmerkt wordt door veeleer gewelddadige botsingen tussen het staatscommunisme en de boeddhistische bevolkingsgroepen, wat trouwens aanleiding gaf tot onderdrukking of zelfs verdwijning van het boeddhisme in meerdere Aziatische landen. De confrontatie tussen het communisme en het boeddhisme die nu in Tibet een zeer delicate periode ingaat, illustreert naar onze mening het einde van dit tijdperk.
Hoewel, volgens de Dalai Lama, het originele marxisme en het mahayana-boeddhisme heel wat gemeenschappelijke punten kennen, beleeft het communisme een periode van verval. Het boeddhisme kan zich in bepaalde landen (Viëtnam b.v.) nog moeilijk handhaven. In het Westen daarentegen kent het een opbloei.

Het Ontwaken

De meningen die in deze tekst uitgedrukt of verkondigd worden, vallen onder de integrale verantwoordelijkheid van de auteur en worden niet noodzakelijk onderschreven door de redactie van ons tijdschrift of onze instituten.

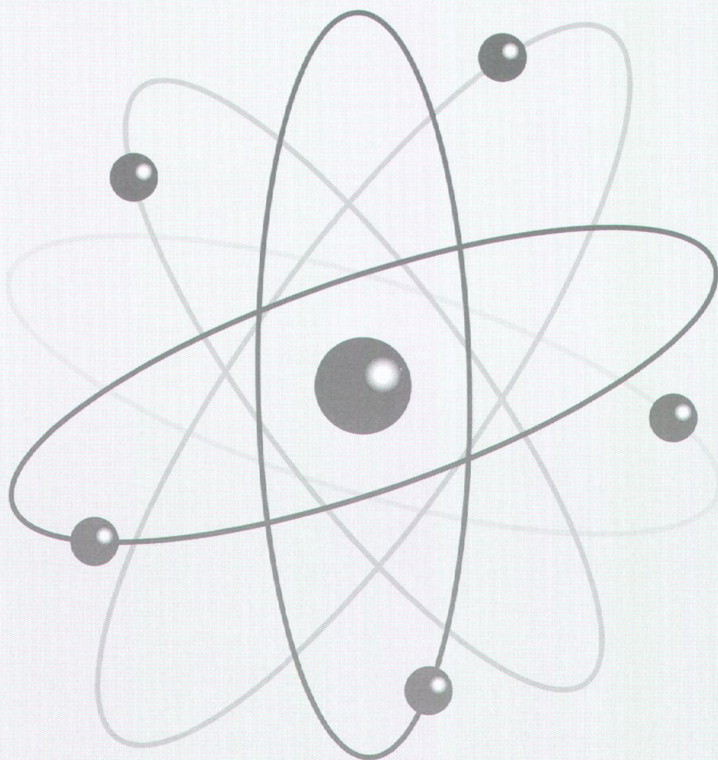
De teksten die in ons tijdschrift gepubliceerd worden dienen ter overweging. Zij worden gekozen op basis van volgende criteria:

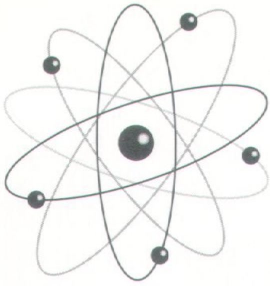
- zij moeten relateren aan feiten of gebeurtenissen van nu en dus inspelen op de actualiteit waarmee onze lezers geconfronteerd worden.
- de auteur moet duidelijk zijn teneinde elk misverstand betreffende de strekking van de tekst te vermijden.

Wij hebben geopteerd voor een theoretisch hoofdstuk uit het boek van S. Batchelor; het bevat, ons inziens, de sleutel tot het boek.
Laat de lectuur van dat ene hoofdstuk u niet ontmoedigen. De rest van het boek leest als een spannende avonturenroman. Op sommige ogenblikken waant men zich zelfs in een detectiveverhaal! De auteur vertelt ons hoe de eerste reizigers het boeddhisme leerden kennen in Azië, vervolgens hoe het in het Westen bekendheid kreeg. Een dubbel traject dat sommigen zal verbazen: "The Awakening of the West", een revelatie over het boeddhisme, maar tevens een boek dat leidt naar de ontdekking van onszelf!

Uittreksels uit pagina's 272 tot 280
The Awakening of the West, Stephen Batchelor, Parallax Press, 1994

van het Westen





> **"Is het boeddhisme dan een 'toren van Babylon van leerstellingen' die gelijk wat betekent voor gelijk wie?"**

Geschiedenis en theorie

Geschiedenis is een keuze uit herinneringen geloofwaardig gerangschikt in chronologische volgorde. De tijdvakken waaruit ze is samengesteld zijn, zoals Voltaire opmerkte, slechts gemakkelijke fictie.
Geschiedschrijving wordt gedaan om zowel de auteur als de lezer ervan te overtuigen dat de dingen werkelijk gebeurd zijn, zoals ze worden beschreven.

De manier waarop het bewijsmateriaal is gerangschikt binnen een periode, evenals de manier waarop de periodes onderling zijn verbonden, komen voort uit de fantasie en de doelstellingen van de schrijver.

Ieder heeft zo zijn boeddhisme

Dit is niets nieuws. Europese voorstanders van het boeddhisme, beginnend bij Schopenhauer, zijn altijd onder de indruk geweest van de overeenkomsten met hun eigen wereldbeeld. Kantianen zagen de gezichtspunten van Kant in het boeddhisme en de logisch positivisten die van Bertrand Russell, net zoals heden ten dage de deconstructionisten de deconstructie van Jacques Derrida herkennen.
In de laatste honderd jaar hebben boeddhistische leringen de gezichtspunten van theosofen, behaviouristen, fascisten, milieuactivisten en kwantumfysici bevestigd.

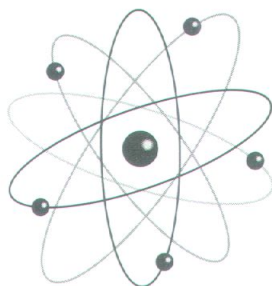
Is het boeddhisme dan een exotisch moeras van onverenigbare ideeën, een 'toren van Babylon van leerstellingen', zoals Matteo Ricci veronderstelde, die gelijk wat kan betekenen voor gelijk wie? Of is dit de zoveelste illustratie van Boeddha's parabel van de blinden, die afwisselend een olifant interpreteren als een pilaar, een muur, een touw of een pijp, afhankelijk van het deel van het dier waaraan zij zich vastklampen?

Er zijn net zoveel soorten van boeddhisme als er manieren zijn waarop de versnipperde en steeds veranderende Europese geest verkiest te begrijpen.
Zo betekent 'boeddhisme' telkens iets anders. Voor rationalisten betekent het een taalkundig onderwerp, iets wat ontleed en gekend kan worden. Voor romantici is het een doelwit voor fantasieën waarin alles zuiver en goed is, een rechtvaardiging voor de minachting van het corrupte Westen. Maar terwijl de rationalisten het boeddhisme **denken** te begrijpen en romantici het **gevoelen** koesteren het te doorgronden - wat is het dan werkelijk? Het antwoord is: niets waar de vinger op gelegd kan worden. De dharma is niet herleidbaar tot 'dit' of 'dat'. De olifant vastpinnen hetzij in ruimte of tijd, zou dodelijk zijn. De olifant ademt en beweegt op onvoorspelbare wijze.

De werkelijkheid

'De vormen van het boeddhisme,' schrijft de Vietnamese dichter en monnik Thich Nhat Hanh, 'moeten veranderen op een dergelijke manier dat de essentie van het boeddhisme

> "Europa is een overgangsfase ingegaan wat zijn relatie tot het boeddhisme betreft."



onveranderd blijft. Deze essentie bestaat uit levende principes die geen specifieke formuleringen verdragen.' Dientengevolge kan van het boeddhisme niet gezegd worden dat het is: een ethisch systeem, een filosofie of psychologie, een religie, een geloof of een mystieke ervaring, een vrome praktijk, een meditatie-discipline of een psychotherapie. Toch zijn al deze aspecten erin terug te vinden.

Een overgangsfase

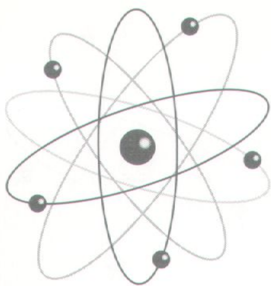
Europa is een overgangsfase ingegaan wat zijn relatie tot het boeddhisme betreft. Dit is verwarrend. De informatie over het boeddhisme komt uit een aantal tegenstrijdige bronnen, waarvan er vele nog een afspiegeling zijn van de rationalistische angsten en de romantische verlangens van een vorig tijdperk...

Nu is het boeddhisme iets wat door Europeanen in Europa in betrekkelijk stabiele gemeenschappen beoefend wordt onder leiding van in de klassieke traditie getrainde leraren. Enige opmerkelijke uitzonderingen daargelaten, begon dit proces echt op gang te komen in de jaren zestig met de komst van Theravada **bhikkhu's**, Japanse **roshi's** en Tibetaanse **lama's** in het Westen en het trekken van jonge Europeanen en Amerikanen door Azië. In de laatste 25 jaar heeft het aantal boeddhistische centra zich in Europa snel en overvloedig uitgebreid. Deze fase is niettemin een overgangsfase, want ondanks verschillende pogingen daartoe, moet het boeddhisme nog een duidelijk Europese of westerse identiteit krijgen.

Een keuze

Niet alleen is de beoefening van het boeddhisme in het Westen in een overgangsfase, het is ook ketters. 'Ketterij' is een van die zeer beladen termen waarvan de letterlijke betekenis teloor is gegaan. Heden ten dage betekent het de verwerping of het aan de kaak stellen van een traditie, terwijl het oorspronkelijk betekende 'het maken van een keuze'. Gedurende het christelijke tijdperk in Europa stond anders denken dan de Kerk gelijk met het ontkennen van de Kerk. Vanuit het standpunt van de Kerk waren het rationalisme en de romantiek nauw verwant aan de ketterij die door Europa waarde vanaf de 18de eeuw...

In de conventionele zin is 'ketterij' negatief: de ontkenning van een traditie; terwijl het in etymologische zin positief is: het maken van een keuze. Zich toe te vertrouwen aan de dharma van de Boeddha is 'ketters' in beide betekenissen. Want het is een keuze om iets te beoefenen buiten de joods-christelijk-hellenistische traditie. Het is zich iets eigen maken wat historisch als 'geheel anders' gezien wordt. Zelfs in een traditioneel boeddhistisch land blijft de dharma beoefenen steeds een keuze. (Het heeft geen zin om zichzelf als een boeddhist van geboorte te beschouwen.)



"Levende continuïteit vereist zowel verandering als bestendigheid."

De mondelinge overdracht

De keuze voor de dharma kan en zal nooit buiten een culturele context voorkomen.
Als Europeaan kan ik niet uit de geschiedenis stappen waar ik een schepsel van ben. Ik heb mijzelf nochtans opengesteld voor een andere bron: een mondelinge overdracht van mogelijkheden onthuld door ontmoetingen met andere mensen. Meer dan wat dan ook is het deze levende, van mens-tot-mens overdracht, die in tegenstelling tot de kennis uit teksten, het kenmerk is van de tot in het Westen doorgedrongen dharma.

De chassidische traditie verhaalt over een leerling van een rabbijn die van plan is om een beroemde leraar te bezoeken - niet om naar zijn geleerde uiteenzettingen te luisteren, maar om te zien hoe hij zijn schoenveters vast maakt. Hedendaagse verslagen van boeddhistische leraren in Europa en Amerika lopen over van zulke anekdotes. Want vaak kan een terloopse opmerking of gebaar beter de hartslag van de dharma overbrengen dan welke uitleg ook.

Specifieke varianten

De vormen die het boeddhisme aanneemt als een geïnstitutionaliseerde religie zijn altijd afhankelijk van historische voorwaarden. Ieder Aziatisch land waar het boeddhisme wortel heeft geschoten, heeft zijn specifieke variant van de dharma voortgebracht en vaak, zoals we gezien hebben, in reactie op politieke en culturele krachten. En als het wortel zou schieten in Europa, dan zal een dergelijk patroon van aanpassing onvermijdelijk volgen. Hoe dit precies in zijn werk zal gaan, valt onmogelijk te zeggen...

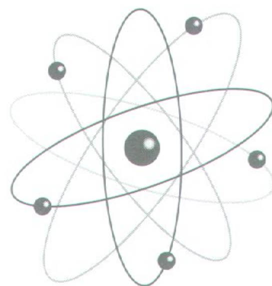
Vernieuwingen en breuken

Zouden wij ons niet een existentieel, therapeutisch, democratisch, fantasierijk, anarchistisch en agnostisch boeddhisme voor het Westen kunnen voorstellen?
Zulke overgangsperioden zullen ongetwijfeld spanningen met zich meebrengen. Terwijl de Aziatische boeddhistische traditie de expansie naar Europa als een middel tot zelfbehoud zou kunnen zien, zouden de Europese aanhangers meer gemotiveerd kunnen zijn door het verlangen de eigen spirituele crisis op te lossen. Zulke overgangsperioden zijn vruchtbare grond voor creatieve vernieuwing, zowel als voor het pijnlijke breken met traditie.

Verandering en continuïteit

Levende continuïteit vereist zowel verandering als bestendigheid.
Net als gedurende een menselijk leven iemand evolueert van kind tot adolescent naar volwassene, en ondertussen een herkenbare identiteit behoudt (zowel innerlijk door de herinnering, als uiterlijk door terugkerende lichaams- en gedragspatronen), zo verandert een spirituele traditie in de loop van zijn geschiedenis, en behoudt hij ondertussen een herkenbare identiteit door het

"Zolang als de beoefenaar in wezen onberoerd blijft, kan de dharma niet meer dan een troost zijn."



voortdurend bevestigen van zijn axiomatische waarden.

Op die manier zal het boeddhisme zijn identiteit als een traditie behouden, zolang zijn beoefenaars doorgaan met het richten van hun leven naar de Boeddha, de Dharma en de Sangha, en het bevestigen van zijn basisleerstellingen. Maar hoe precies een dergelijke verbondenheid en bevestiging zullen worden uitgedrukt in verschillende tijden en op verschillende plaatsen, kan zeer uiteenlopend zijn.

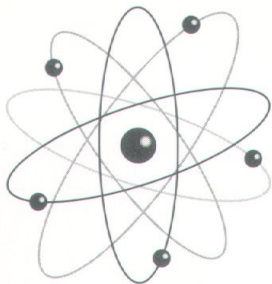
Oost en West

Heden ten dage is het overleven van het boeddhisme afhankelijk van zijn capaciteit zich voortdurend aan te passen. Er is geen inherente reden waarom een traditie die in het verleden erin geslaagd is om zich van India naar Japan te verplaatsen, niet een dergelijke overstap naar de landen van Europa zou kunnen maken. Europeanen zijn nog steeds geneigd om over het 'Oosten' te denken als een culturele monoliet die diametraal tegengesteld zou zijn aan een andere monoliet: het 'Westen'. Deze kolonialistische splitsing is vreemd genoeg nog steeds in zwang. Terwijl zulke ideeën misschien de Europese opvatting over de eigen onaantastbare uniciteit bevestigen, werpen ze alleen maar een barrière op voor het overbrengen van de dharma. De verschillen tussen de Indiase en de Japanse cultuur in de 13de eeuw waren even groot (of klein) als die tussen, laten we zeggen, Italië en Thailand nu.

De kracht tot transformatie

Wil een organisme zich aanpassen aan een nieuwe omgeving, dan betekent dat dat dit organisme gedwongen is om te veranderen. Om de metafoor van de aanpassing nog even door te trekken: de beoefening van de dharma is alleen zinvol als daardoor een belangrijke transformatie in de beoefenaar wordt teweeggebracht. Zolang de beoefenaar in wezen onberoerd blijft, kan de dharma niet meer dan een troost, een afleiding, een fascinatie of een obsessie zijn. Een verhaal uit de 11de-eeuwse Kadampa-traditie van Tibet illustreert dit heel goed:

Op een dag liep een oude man rondom het Reting-klooster. Geshee Drom zei tegen hem: 'Ik ben blij te zien dat u circumambulaties rond het klooster maakt, maar zou het niet beter zijn om de dharma te beoefenen?'
Hierover nadenkend, vond de oude man dat het misschien beter was om de boeddhistische geschriften te lezen. Terwijl hij aan het lezen was op de binnenplaats van de tempel, zei Geshee Drom tegen hem: 'Ik ben blij te zien dat u de geschriften reciteert, maar zou het niet beter zijn om de dharma te beoefenen?' Daarop bedacht de oude man dat hij eigenlijk moest mediteren. Hij ging op een kussen zitten, de benen gekruist en de ogen half gesloten. Drom zei toen: 'Ik ben erg blij te zien dat u mediteert, maar zou het



"De dharma beoefenen betekent er voor zorgen dat er geen verschil is tussen uw eigen geest en de dharma."

niet beter zijn om de dharma te beoefenen?' Nu geheel in de war gebracht, vroeg de oude man: 'Geshee-la, vertelt u mij alstublieft wat ik moet doen om de dharma te beoefenen?' Drom antwoordde: 'De dharma beoefenen betekent er voor zorgen dat er geen verschil is tussen uw eigen geest en de dharma.'

Spiritualiteit: een techniek?

Voor mensen die opgegroeid zijn in een technologische cultuur, kan het lijken alsof het boeddhisme zich bezighoudt met het oplossen van het probleem van het lijden door de juiste toepassing van bepaalde spirituele technieken. Dit idee is alleen maar een andere variant van de rationalistische drogredenen. Net zoals de boeddhistische geschriften werden geïnterpreteerd via de filologie, zo worden nu de spirituele technieken geïnterpreteerd vanuit een technologisch standpunt. Samen met alle andere dingen die het niet is, is de dharma evenmin een spirituele technologie. Dit betekent niet dat hij geen technieken nodig heeft, maar hij kan niet beperkt blijven tot technieken.

Het zich eigen maken

Zolang de dharma behandeld wordt als 'anders', zal hij niet begrepen worden.
Dientengevolge hebben de Europeanen historisch gezien steeds verzuimd te begrijpen waar het om gaat. Of zij hem verwierpen als heidense afgoderij, uitgevonden door de duivel, rationeel interpreteerden als een reeks van geloofsovertuigingen afgeleid van een verzameling Aziatische teksten, of het zich romantisch voorstelden als een esoterisch mystiek systeem verborgen in de Himalaya, in ieder geval bleef het boeddhisme hardnekkig 'iets anders'.

Hoewel al deze houdingen blijven bestaan in de Europese psyche, is het getij aan het keren: de dharma wordt nu in een rijke variatie aan vormen ook beoefend door Europeanen. Zoals Drom aangaf, betekent het beoefenen, het je eigen maken.

Ter titel van inlichting

Nuttige informatie over de geschiedenis van het boeddhisme vindt u tevens in de hieronder vermelde boeken:

- **De stroom ingaan**, Servire, 1993
Een inleiding in de verschillende stromingen binnen het boeddhisme aan de hand van teksten, aangevuld met de historie van elke traditie.

- **Le bouddhisme**, P. Harvey, Seuil, 1993
Een veelomvattende inleiding tot de boeddhistische traditie zoals ze zich in de drie grote culturele regio's van Azië en thans in de westerse landen ontwikkeld heeft.

- **A Short History of Buddhism**, Conze, Allen Unwin, 1988 (uitverkocht)
Een klassiek werk door een grote geleerde geschreven.

- **Inleiding tot het boeddhisme**, Lama Karta, Kunchab publicaties, 1994
Een boek dat voor iedereen toegankelijk is. Het bevat informatie over de geschiedenis van het boeddhisme in het Oosten en in het Westen. Op geografische kaarten kan men de weg volgen waarlangs het boeddhisme zich uitbreidde.

Samenloop

De waarde en de diepgang van de contacten tussen verschillende culturen (en nog meer tussen verschillende religies) zijn rechtevenredig aan de bereidheid tot luisteren naar elke gesprekspartner.

Het Tibetaans Instituut van Schoten organiseert sedert 1995 een reeks conferenties in die zin. In 1995 werden ze "Tweeklank" genoemd.
Voor 1996 wordt de serie "Samenloop" gepland. Tijdens deze conferenties geven vertegenwoordigers van verschillende grote spirituele stromingen in ons land een uiteenzetting over hun standpunten.

Plaats

Kasteel van Schoten

Data

vrijdag 16 februari 1996, 20u
Contemplatieve ordes in de katholieke kerk

vrijdag 8 en 15 maart 1996, 20u
Het atheïsme: kenmerken en invloeden

vrijdag 19 en 26 april 1996, 20u
Krachtlijnen van de boeddhistische filosofie



Deze afbeelding werd gewoonlijk in huizen en tempels gehangen als een herinnering aan het belang van vriendschap en van ethisch gedrag.

Parabels en spreekwoorden van de Boeddha

Parabel van de vier vrienden

Er waren eens in een dichtbegroeid woud in de streek van Kâchi in India een fazant, een haas, een aap en een olifant die in volkomen harmonie en liefde tezamen woonden.
Toen ze op een dag wat aan het praten waren, kwamen ze tot de conclusie dat ze niet wisten wie van hen het hoogst in aanzien stond. De fazant stelde voor dat iedereen zou proberen zich te herinneren hoe groot een nyagroha-boom was op het ogenblik van ieders aankomst, om zo te achterhalen wie van hen de oudste was.
De olifant zei daarop: "Toen ik met de kudde langs deze weg kwam, zag ik dat die boom en mijn romp even hoog waren." De aap zei dat hij zich hetzelfde herinnerde. Zo kwamen ze tot de conclusie dat de aap ouder moest zijn dan de olifant.
Daarna zei de haas: "Ik heb de dauw opgelikt van de twee eerste blaadjes van die boom." Daaruit maakten ze op dat de haas ouder was dan de aap en de olifant. Tot slot sprak de fazant de volgende woorden: "Eerst at ik van het graan, toen liet ik mijn uitwerpselen daar vallen waar die boom begon te groeien."

Parabels
en spreekwoorden
van de Boeddha

Parabel van de vier vrienden

Nu ze wisten wie van hen de oudste was, betuigden ze elkaar de nodige eer, elk volgens leeftijd in rang. Wanneer ze ergens naartoe gingen, klom de aap op de olifant, de haas op de aap en ten slotte de fazant op de haas.
De fazant zei dan: "Nu we weten hoeveel eerbied we elkaar verschuldigd zijn volgens de leeftijd, zouden we ook nog andere deugden kunnen beoefenen."
De fazant ging verder:
- "We eten geen bladeren, bloemen of fruit waarop zich levende wezens bevinden, en we gaan in ons levensonderhoud voorzien zonder wezens het leven te ontnemen.
- Vanaf vandaag zien we af van elke rijkdom die ons niet toebehoort, maar zoeken we vreugde in alles wat we bezitten. We zullen niets nemen wat ons niet gegeven wordt. We zullen niet stelen.
- We zullen geen overtredingen begaan door seksueel wangedrag.
- Vanaf vandaag laten we het liegen varen en ook elk woord dat de ander misleidt.
- Als we niets meer eten van fruit of wortels of alles wat vergiftigt en onze controle op ons gedrag wegneemt, zullen we ons enkel over voedsel verheugen dat geen roes veroorzaakt."
Zo leefden ze volgens de vijf fundamenten van het ethisch gedrag.
De fazant zei vervolgens: "We zullen de andere wezens deze vijf gedragingen bijbrengen: de aap zal alle andere apen onderricht geven, de haas alle andere hazen, de olifant alle olifanten, leeuwen, tijgers, luipaarden, enz., en ikzelf zal alle vogels onderwijzen."
En zo gebeurde het.
Alle dieren, hetzij met twee of vier poten, hetzij zonder poten, ook alle nog niet gedisciplineerde vogels, alle werden op de hoogte gebracht van de vijf fundamenten van ethisch gedrag, en niemand benadeelde nog een ander.
Door de kracht van de opgestapelde weldaden, bekomen door hun welwillend en liefdevol samenleven, lieten de goden het op 't juiste ogenblik regenen zodat de bloemen, het fruit en de oogst overvloedig groeiden in dit dichte woud.
De koning, de koningin, de ministers, de heerser en de mensen van de stad, ieder beweerde dat deze voorspoedige situatie aan hemzelf te danken was.
De koning, die er het fijne van wilde weten, liet een waarzegger roepen en vroeg hem of hij de oorzaak daarvan kende.

Parabels
en spreekwoorden van de Boeddha

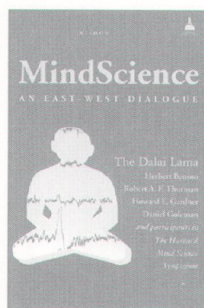
Parabel van de vier vrienden

Aangezien deze daarop geen antwoord kon geven, stelde de koning de vraag aan een wijze die de vijf vermogens van helderziendheid bezat en die in een park niet ver vandaar leefde. De wijze antwoordde: "De voorspoed moet toegeschreven worden aan de kracht van vier wezens die in uw koninkrijk verblijven!"
Toen de koning dit hoorde, zei hij: "Zo, ik ben al weg naar de plaats waar deze wezens wonen, want ik wil met mijn eigen ogen zien wat de wijze me vertelt."
"U kunt ze niet zien," zei de wijze. "U kunt daarentegen wel besluiten u zo te gedragen als zij. Ze hebben de gelofte afgelegd zich aan de vijf fundamenten van ethisch gedrag te houden."
"Welke zijn die vijf dan?" vroeg de koning.
"Niet doden, niet stelen, zich seksueel niet misdragen, niet liegen, niets innemen dat dronken maakt. Ook wij kunnen ons inspannen om ons op die manier te gedragen, naar hun voorbeeld."
De koning en de stedelingen leerden op hun beurt de vijf fundamenten om zich goed te gedragen, en het grootste deel van de bewoners van het Jamboedvipa-continent luisterde naar de instructies en paste deze op hun beurt toe, zodat ze een tijdperk van groot geluk en voorspoed beleefden.
Na hun dood werden deze wezens in hogere werelden herboren.
Zo is het gebeurd, volgens de woorden van de Boeddha zelf.

Lama Karta

Boekbesprekingen

Nieuwe horizonten van de kennis ontsluiten en langs de opvoeding doorgeven is volgens de Dalai Lama een voorwaarde tot overleven. De inhoud van de dialogen in beide boeken die hier worden besproken gaat duidelijk in die richting.



MindScience: An East-West dialogue

Zijne Heiligheid de Dalai Lama, Howard Gardner, Daniel Goleman, Herbert Benson, Robert Thurman, Wisdom, 1991

Zoals in het boek "Gentle Bridges", groepeert dit werk verschillende gesprekken die plaatsvonden in de U S A in 1991 tijdens een colloquium over het thema "Geest/ Wetenschap, dialoog tussen het Oosten en het Westen". Op deze bijeenkomst was de Dalai Lama eregast naast verschillende wetenschappelijke experts (in de geneeskunde, de psychiatrie, de neurobiologie, de opvoedkunde, etc.) van diverse vakgebieden.

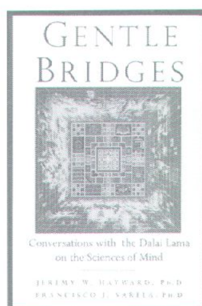
In een sfeer van openheid en uitwisseling werd op dit congres een bijzondere nadruk gelegd op de verscheidenheid van de oosterse en westerse benaderingswijzen van de wetenschap van de geest en de interactie tussen het lichaam en de geest.
Z.H. de Dalai Lama beschrijft er de boeddhistische opvatting over de geest als een plaats waar het wetenschappelijk materialistische standpunt en dat van de religie elkaar kunnen vinden. In een korte samenvatting van de globale benadering van de boeddhistische denkwijze legt de Dalai Lama de nadruk op het begrip van de "twee waarheden" (verwijzend naar de twee niveaus van realiteit) en op het principe van "bestaan in onderlinge afhankelijkheid". Zijne Heiligheid verheugt zich over de wetenschappelijke onderzoeken naar de relatie tussen lichaam en geest en haar implicaties in verband met het begrijpen van ons fysiek en mentaal welzijn. Als men begaan is met het geluk van de mensheid is het van primordiaal

belang de spiritualiteit te verbinden met de kennis van de materie.

In het eerste deel beantwoordt Zijne Heiligheid de meest netelige vragen van de wetenschappers zoals: Hoe kan de geest zichzelf bestuderen? Moet men een beroep doen op een niet-materiële geest om de wetenschap van de hersenen te begrijpen? Welke zijn de gemeenschappelijke punten tussen de boeddhistische benadering en de evolutietheorie? Bestaan er aspecten van de geest die onafhankelijk zijn van de zenuwcellen van de hersenen? Hoeveel ruimte heeft onze vrijheid ten opzichte van ons genetisch erfgoed? Enzovoort.
Daarop geeft Herbert Benson, Professor Geneeskunde te Harvard, een samenvatting van het onderzoek naar de lichaam-geest interacties. De studie van het metabolisme van drie Tibetanen die de "toemo"-meditatie beoefenen vormen het orgelpunt van dat soort werk. Het is overduidelijk dat de meditatie nogal markante fysiologische veranderingen uitlokt op het niveau van het menselijk lichaam.Deze inzichten zullen in het vervolg worden toegepast in de behandeling van bepaalde medische storingen.

In het tweede deel van het boek, dat aan de psychologie en de kenniswetenschappen gewijd is, wordt de Tibetaanse psychologie beschreven als een "spitsvondige software ten dienste van de hersenen".
De cognitieve wetenschap, een westerse benadering die de Oost-West opsplitsing zou kunnen overschrijden, wordt er klaar en duidelijk uiteengezet. Eveneens vindt u in dit werk een boeiende vergelijking tussen het Tibetaanse model van mentale gezondheid en het westers model.
Uitwisseling van boeddhistische en wetenschappelijke standpunten blijkt te leiden tot gelijkaardige ontmoetingen en tot een totaal nieuwe synthese. De aanmoediging van een dergelijke dialoog zal zeker ons begrip van het menselijk bestaan verruimen, tot het welzijn van allen.

Voor de Franse editie:
EspritScience, Claire Lumière, 1993



Gentle Bridges
Conversations with the Dalai Lama on the Science of Mind.

J.W. Hayward. F.J. Varela, Editions Shambala 1992.

In 1987 ontvangt Zijne Heiligheid de Dalai Lama in Dharamsala (India) verschillende wetenschappelijke experts om besprekingen te voeren over vragen omtrent de wetenschappen van de geest. Deze gesprekken, die een week duurden in een gemoedelijke sfeer, werden integraal in dit werk opgenomen. De soepelheid en de openheid van geest van de deelnemers geven de gedach-

tenwisselingen een levendig en oprecht karakter. En al is de dialoog niet altijd "revolutionair" - een dergelijke originele en multidisciplinaire aanpak maakt soms een echte diepgang in het debat onmogelijk - toch bevat hij opwindende toekomstvisies. Bovendien heeft hij de verdienste de overeenkomsten en verschillen van de twee tradities een beetje te verhelderen.

In de eerste plaats wordt heel de wetenschappelijke methode en haar middelen tot validering geconfronteerd met de mahayanabenadering. De moderne wetenschappelijke optiek vertoont vele gelijkenissen met de fundamentele houding van het boeddhisme, namelijk: zoeken met een open geest, vinden, bevestigen, vergelijken met andere resultaten en pas dan aanvaarden. Maar na deze eerste vergelijking komen verschillen opduiken die veel minder bekende aspecten van de westerse kennisleer en het boeddhisme blootleggen.

Andere parallellen tussen de boeddhistische benadering en de wetenschappelijke methodes worden in het verder verloop van het debat geschetst. Door beide partijen wordt om beurt de actuele opvatting over kosmologie, neurologie en psychologie uiteengezet. Zijne Heiligheid de Dalai Lama interesseert zich in het bijzonder voor de bevestiging van de wetenschappers van boeddhistische standpunten over de vergankelijkheid (op verschillende niveaus), het leven en zijn oorsprong, heldere dromen of ook de waarneming tijdens de waak-toestand.

Vanuit de wetenschappelijke hoek bestuderen de psychologen met interesse de rol van de meditatie in het verwerven van kennis over de eigen geest, een belangrijk aspect van het boeddhisme. Twee voorname doelstellingen worden nagestreefd: een betere kennis van de natuur van de geest en een eventuele therapeutische toepassing van dergelijk onderzoek.

Het hoofdstuk over artificiële intelligentie bevat een zeer interessante gedachtenwisseling over het bewustzijn, zijn oorsprong en zijn verschillende niveaus van verfijning. Hier legt de Dalai Lama de nadruk op een groot verschil in het standpunt van de twee tradities: volgens het boeddhisme komen de grofste niveaus van het bewustzijn (bv. de gewaarwordingen) voort uit eigenschappen van het heldere licht, terwijl ze volgens de moderne wetenschap een heel logische manifestatie zijn van zenuwcellen (materiële oorsprong).

Vragen omtrent de evolutie, de oorsprong van het leven en van het leven in gemeenschap leiden naar de verklaring van begrippen als karma, mededogen en geluk.

Al verschillen de motivatie en de context van de wetenschappelijke methodes nogal dikwijls van de boeddhistische, toch wijst dit boek op een essentieel punt van overeenkomst: het bestrijden van onwetendheid (in de brede zin). Het besluit van deze gesprekken biedt ons dit inzicht aan als een gemeenschappelijk kenmerk van spirituele praktijk en wetenschappelijke research.

Voor de Franse editie:
Passerelles, Albin Michel 1995

Oog *in* Oog

met Tibet

In de onlangs verschenen bloemlezing "De Stem van Tibet" schrijven wij: "Iedere keer dat de berichten over Tibet een begrijpende toehoorder in het Westen bereiken, is het alsof Tibet wat adem vindt".
Dat is de reden waarom we in elk nummer van Kunchab wat informatie over Tibet opnemen, zonder volledig te willen zijn en vooral zonder commentaar.

Op de Internationale Vrouwenconferentie van Peking werd het de vertalers verboden Tibet te vernoemen

Volgens de Londense krant *The Observer* (27 augustus 1995) werd aan de door China goedgekeurde tolken bevolen geen enkele zin die betrekking had op Tibet te vertalen tijdens de Vierde Wereldconferentie voor Vrouwen die in de zomer van 1995 plaatsvond in Peking. Bij de minste verwijzing naar Tibet moesten de tolken ofwel hun microfoon afsluiten ofwel niets zeggen.
Welingelichte bronnen beweren dat deze censuur niet alleen moest worden toegepast tijdens het satelliet-Forum voor Niet-Gouvernementele Organisaties dat buiten Peking plaatsvond, maar eveneens tijdens de belangrijkste internationale conferentie. Een woordvoerder van de NGO, zich wel bewust van de dreiging, zegt dat alles in het werk zou worden gesteld om te beletten dat deze politiek van censuur vaste regel zou worden.

Verklaringen van de Dalai Lama wegmoffelen

De vijftigste verjaardag van de Verenigde Naties werd herdacht met de uitgave van het boek "Visions of hope".
De verklaring van de Dalai Lama op de wereldconferentie van de rechten van de mens in Wenen in 1993, zou ingelast worden. Deze luidde: "Een sterke drang naar vrijheid, gelijkheid en waardigheid is inherent aan de natuur van de menselijke wezens. Allen hebben ze het gelijke recht dit te verwerkelijken. Hoe hard ze ook wezen, de brutale krachten zullen nooit het fundamentele streven naar waardigheid en vrijheid kunnen overwinnen".
Het secretariaat van de Verenigde Naties wordt ervan beschuldigd de inhoud van het boek gecensureerd te hebben en deze verklaring eruit geschrapt te hebben.
Deze censuur heeft overal protesten doen oprijzen. Zo heeft de voorzitter van Amnesty International eraan herinnerd dat zonder de protesten van de deelnemers aan de voornoemde conferentie de Dalai Lama er op schandelijke wijze zou zijn weggestuurd.
Het internationaal centrum tegen de censuur herinnert tevens aan een rapport van de Verenigde Naties waarin men het volgende kan lezen : "Een van doelstellingen van de Verenigde Naties is het verdedigen van het recht op vrije meningsuiting". Vandaag zijn zij censoren geworden van hun eigen recht !
Het centrum ziet er temeer een verborgen politiek in, om elke verwijzing en referentie aan het betwiste grondgebied van Tibet en zijn verbannen leider te vermijden.

De Tibetaanse gemeenschap in ballingschap ontvangt van de UNO een eervolle onderscheiding voor geweldloosheid

Als onderdeel van de viering bij de 50ste verjaardag van de UNO (oktober 1995) ontving de Tibetaanse gemeenschap in ballingschap een eervolle onderscheiding voor hun bijzondere pogingen om hun onenigheid met China met geweldloze middelen bij te leggen. In totaal werden 50 organisaties van over de hele wereld geselecteerd om deze onderscheiding te ontvangen.
Toen de eervolle onderscheiding van de Uno voor de Tibetanen aangekondigd werd, leidde dit tot een woedende reactie van de kant van de Chinese autoriteiten, die de onderscheiding poogden te voorkomen.
Peking dreigde ermee de aanwezigheid op de plechtigheid te beletten van drie andere groepen die deze onderscheiding zouden ontvangen, en slaagde er uiteindelijk in de gebeurtenis buiten het hoofdkwartier van de UNO te laten plaatsgrijpen.
Ondanks deze druk heeft het internationale selectiecomité bij unanimiteit van stemmen zijn beslissing ten aanzien van de Tibetanen bevestigd.

De Dalai Lama ontmoet Chinese geleerden en studenten tijdens zijn rondreis in de Verenigde Staten

Tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten heeft de Dalai Lama op 9 september 1995 in Boston Chinese geleerden en studenten ontmoet. In zijn toespraak beklemtoonde Zijne Heiligheid het grote belang altijd en overal ter wereld persoonlijke contacten met het Chinese volk te onderhouden, teneinde een oprechte en vreedzame dialoog met hen op te bouwen. De Tibetanen, zegt hij, moeten altijd een onderscheid maken tussen het Chinese volk en de Chinese regeringspolitiek.

Ondanks herhaalde pogingen van de Dalai Lama om het probleem van Tibet in een geest van verzoening, inschikkelijkheid en wederzijds begrip op te lossen, blijft het officiële Chinese antwoord dat van een volledige verwerping. Zijne Heiligheid vestigde er de aandacht op dat een meer open en democratisch China van de toekomst onvermijdelijk zal worden geconfronteerd met de kwestie Tibet. "Een billijke en vreedzame oplossing van het Tibetaans probleem zal niet alleen Tibet en de Tibetanen ten goede komen maar op lange termijn zal ook China er wel bij varen."

Aan het einde van zijn toespraak onderstreepte de Dalai Lama het verval van de morele en spirituele waarden in China gedurende de tientallen jaren van communistisch regime en van commerciële activiteiten gebaseerd op een extreem materialisme. De boeddhistisch Tibetaanse cultuur en filosofie zouden zeker kunnen helpen om deze waarden bij de Chinezen te herstellen. "Al bij al," besloot Zijne Heiligheid, "vanuit traditioneel standpunt gezien is het boeddhisme geen vreemde filosofie voor het Chinese volk."

Het project van de hydro-elektrische centrale van de Yamdrok Tso veroorzaakt een dispuut

De Oostenrijkse en Amerikaanse ingenieurs die toezien op de installatie van turbines en generatoren voor de hydro-elektrische centrale van de Yamdrok Tso, op 100 km van Lhassa, hebben aangetoond dat het project een veel grotere invloed zal uitoefenen op het milieu dan de officiële Chinezen beweren. Men veronderstelt dat dit project de Tibetaanse hoofdstad elektriciteit zal opleveren door het water van het Yamdrok Tso-meer te gebruiken, het derde grootste zoetwatermeer van Tibet. Het water van het meer, dat op 4.400 meter ligt, zal bijna 1.000 meter zakken om in de lager gelegen centrale terecht te komen vooraleer in de Yarlung Tsangpo te stromen.

De ingenieurs konden geen geloof hechten aan de beweringen van de Chinezen dat het water zou worden teruggebracht om het meer opnieuw te vullen, gezien de te hoge kosten om het water weer omhoog te pompen. Hoewel de Tibetanen dit meer als heilig beschouwen heeft China het verzet tegen het project in alle stilte naast zich neergelegd. De eerste van de vier turbines zou in september 1995 in gebruik worden genomen.

Tibetaans Nieuwjaar: feest in Huy

Wat vroeger in Tibet een volksfeest was, is stilaan uitgegroeid tot een geheel van festiviteiten bij het begin van het jaar.
Gedurende ongeveer een maand vinden allerlei vieringen en practijken plaats waarmee het lopende jaar afgesloten wordt en het volgende wordt ingeleid.
Hier volgt het programma van de activiteiten die voor 1996 ter gelegenheid van het nieuwe Tibetaanse jaar in Huy gepland worden:

vrijdag 16, zaterdag 17 en zondag 18 februari 1996

Groot Mahakala-ritueel

Gedurende drie dagen doen de Lama's van 's morgens tot 's avonds deze practijk. Zo wordt alle negativiteit gezuiverd en het oude jaar op een behoorlijke wijze afgesloten. Iedereen is welkom!

maandag 19 februari 1996

Losar

Volgens de Tibetaanse kalender valt Tibetaans nieuwjaar (Losar) op deze dag. Precies vanaf die dag trouwens zal de cd van Lama Karta door een internationale distributeur in héél Europa verspreid worden!

zaterdag 24 en zondag 25 februari 1996

Viering van Tibetaans Nieuwjaar in het retraitecentrum te Huy

Elk jaar maken heel wat mensen van de gelegenheid gebruik om een feestelijk weekend door te brengen in ons instituut. Ook dit jaar is iedereen welkom.
Het programma wordt zo voorbereid:

PROGRAMMA VAN DE VIERING

zaterdag 24 februari 1996

15 uur: video-films over Tibet
18 uur: Mahakala-poedja
20 uur: onderricht

zondag 25 februari 1996

6 uur: samenkomst in de tempel voor wensritueel, nadien zoete rijst en wijnpap
8 uur: ontbijt
10 uur: sang-ritueel (zuivering door vuur en rook). Hierbij worden wensen voor geluk, voorspoed en verzoening met de omgeving gereciteerd, gevolgd door het in de lucht gooien van witte bloem. Op dat ogenblik roepen alle deelnemers "KI KI SO SO LHA GYAL LO" ("Mogen de goden die aan de zijde van de deugd staan de overwinning behalen").
11 uur: rituele Lama-dansen door de Lama's van Yeunten Ling, gevolgd door gezangen gebracht door enkele Tibetaanse kunstenaars.
13 uur: feestmaaltijd
vanaf 15 uur: video's over Tibet, het boeddhisme...
16 uur: thee met Tibetaanse koekjes

Zo kunnen we dan volgens de Tibetaanse traditie een nieuw jaar beginnen met activiteiten die harmonieuze relaties met familie, vrienden, de hele gemeenschap, de omgeving en alle levende wezens bestendigen.
Aan iedereen wordt overvloedig geluk, gezondheid, voorspoed voor het komende jaar toegewenst.

Reserveer tijdig! De gewone dagprijzen zijn ook dan geldig.
U kunt natuurlijk ook voor één dag komen.

Algemene Berichten

Hoe kunt u het Instituut helpen, lid worden of u abonneren?

1 Door een bijdrage te betalen voor het **abonnement op Kunchab** en alle bijkomende mededelingen: 400 BF (*f* 22,50) per jaar voor België of 500 BF (*f* 28) per jaar voor het buitenland.

2 Door een bijdrage te doen voor uw **lidmaatschap (inclusief abonnement op Kunchab** en alle bijkomende inlichtingen).
U kan hierbij kiezen tussen de status van:

- *gewoon lid*: 1.000 BF per jaar (5 % korting bij aankopen).
- *actief lid*: 500 BF per maand of 6.000 BF per jaar (10 % korting voor verblijven, stages en aankopen).
- *lid-weldoener*: 1.000 BF per maand of 12.000 BF per jaar (20 % korting voor verblijf, stages en aankopen).
  Actieve leden en leden-weldoeners verbinden zich voor een periode van één jaar.

3 Door **een schenking** te doen aan de werking van het Tibetaans Instituut.

Het Tibetaans Instituut van Schoten is erkend als instelling die fiscale attesten mag uitreiken voor giften. De aftrek van deze giften wordt toegestaan in de mate dat het totale bedrag ten minste 1.000 BF bedraagt en dit tot maximum 10% van uw totale netto-inkomen (5% van de fiscale winst voor vennootschappen). Een aftrekbare gift mag aan de schenker **geen enkel voordeel** (zoals kortingen) verstrekken. U ontvangt dan in februari van volgend kalenderjaar een **fiscaal attest** voor de belastingaangifte. Voor dergelijke schenkingen gebruikt u best het banknummer: GB 220-0493023-08.

Om misverstanden te vermijden is het belangrijk dat bij elke overschrijving een duidelijke reden van betaling vermeld staat (abonnement, soort van lidmaatschap of gift, met eventueel adresverandering). Wij danken u voor uw medewerking.

Voor elke **betaling uit het buitenland** vragen wij u het Eurogiro-nummer van het Tibetaans Instituut van Schoten te gebruiken: 000-0082782-42

NIEUW!

Voor de eerste maal werd een leuke staankalender voor 1996 gemaakt met foto's van Yeunten Ling.

Een mooi cadeautje en niet te duur! **195 BF / f 11**

(portokosten: 30 BF voor België, 50 BF voor Nederland)

Ook de volle-maan-dagen staan erop vermeld en elke maand toont een ander kleurrijk zicht op Yeunten Ling, het park of ceremonies.

NIEUW!

De Stem van Tibet

BOEDDHISME EN WETENSCHAP (door de Dalai Lama)

BOEDDHISME IN HET DAGELIJKS LEVEN

DE TECHNIEK VAN HET DEBATTEREN

TWEE ZANGEN VAN MILAREPA

TIBET NU

De *Stem van Tibet* is een boek over de Tibetaanse cultuur en beschaving, waarin door verschillende Tibetaanse en westerse auteurs alle aspecten van Tibet aan de orde worden gesteld. De Tibetaanse geschiedenis, psychologie, geneeskunde en wetenschap worden belicht tegen de achtergrond van het prachtige land dat Tibet is.

KUNCHAB PUBLICATIES - 269 pag. + vierkleurige landkaart - 645 BF / f 36

Algemene Berichten

KUNCHAB MAGAZINE

Kwartaalblad

Sturen aan:
KSGL TIBETAANS INSTITUUT VZW
Kruispadstraat 33
B-2900 Schoten

Ik abonneer mij (1 jaar, 4 nummers)**:** *f* 22,50,- / 400,- BF voor België
f 28,- / 500,- BF voor het buitenland

Naam: . . . .

Adres: . . . .

Postcode: . . . . Plaats: . . . .

Datum: . . . . Handtekening: . . . .

KUNCHAB MAGAZINE

Kwartaalblad

Sturen aan:
KSGL TIBETAANS INSTITUUT VZW
Kruispadstraat 33
B-2900 Schoten

Stuur een gratis proefnummer aan:

Naam: . . . .

Adres: . . . .

Postcode: . . . . Plaats: . . . .

Datum: . . . . Handtekening: . . . .

Een nieuwe service aan onze leden

Op verzoek van vele abonnees en leden werd een systeem ontwikkeld dat u in staat stelt na te gaan wanneer uw abonnement of lidgeld voor het laatst betaald werd.

Op het adresetiket op de enveloppe staat rechts bovenaan een code afgedrukt. Hier volgen de verklaringen van deze codes:

- **0000** vanaf september 1994 geen betaling geregistreerd. Het abonnement vervalt, indien u dit niet vernieuwt.
- **9503** Eerste twee cijfers = het jaar; de twee volgende = de maand van uw laatste betaling. Bv. hier: laatste betaling maart 1995 abonnement gewoon lid.
- **95A** actief lid in 1995.
- **95B** lid-weldoener in 1995.
- **95D** donateur in 1995.
- **95G** gratis abonnement voor enkele culturele verenigingen.
- **95L** betaling 1995 gebeurde in Lille; voortaan rechtstreeks aan Yeunten Ling over te maken.

Als u meent dat de gegevens wat u zelf betreft niet correct zijn, zouden wij het erg op prijs stellen, om ons hierover in te lichten.

De betalingen tot en met 31 december 1995 werden hier verwerkt. Uw abonnement/ lidgeld geldt voor één jaar vanaf de datum van de laatste betaling.

Vanaf 1 januari 1996 geldt de nieuwe abonnementsbijdrage:
400 BF / *f* 22,50 per jaar voor het binnenland.
500 BF / *f* 28 per jaar voor het buitenland.
Voor leden (gewone, actieve én weldoeners) zit het abonnement reeds in de jaarlijkse bijdrage en wordt het abonnementsgeld dus niet verhoogd.

Indien u meer inlichtingen wenst over de verschillende formules i.v.m. lidmaatschap, zie pagina 28.

Algemene Berichten

Kalender van de activiteiten

In het tweede nummer van Kunchab jaargang 1996 zullen wij meer informatie geven in verband met ons programma. De publikatie hiervan is voorzien voor eind februari 1996.

Februari

donderdag	1	Schoten / De dynamiek van liefde en mededogen
vrijdag	2	
zaterdag	3	Huy / Mahakala - Lama Tashi Nyima
zondag	4	*Initiatie om 15u - Volle maan poedja om 20u*
maandag	5	
dinsdag	6	Gent / Vlied - Lama Zeupa
woensdag	7	
donderdag	8	Brussel / Palliatieve zorgen Sint Jan - Lama Karta // Schoten
vrijdag	9	
zaterdag	10	Wemmel / Aziëmarkt
zondag	11	Wemmel / Aziëmarkt
maandag	12	Wuustwezel - Lama Zeupa
dinsdag	13	
woensdag	14	
donderdag	15	Schoten / Karma // Schoten / Lodewijk De Raet Stichting
vrijdag	16	Kasteel Schoten / Abt van Parijs // Huy / Mahakala
zaterdag	17	Huy / Mahakala
zondag	18	Huy / Mahakala
maandag	19	Losar
dinsdag	20	Parijs / Persconferentie (CD Lama Karta)
woensdag	21	München / Persconferentie (CD Lama Karta)
donderdag	22	
vrijdag	23	Brussel / Persconferentie (CD Lama Karta)
zaterdag	24	*Huy / Losar: feest van het Tibetaanse Nieuwjaar*
zondag	25	*Huy / Losar: feest van het Tibetaanse Nieuwjaar*
maandag	26	Wuustwezel - Lama Zeupa
dinsdag	27	
woensdag	28	*Brussel / Losarfeest*
donderdag	29	*Schoten / Losarfeest*

Maart

vrijdag	1	
zaterdag	2	Huy / Nyoeng Nee: gratis aangeboden
zondag	3	Huy / Nyoeng Nee: gratis aangeboden
maandag	4	Verjaardag van Marpa en Milarepa
dinsdag	5	Verjaardag van Marpa en Milarepa
woensdag	6	
donderdag	7	Schoten / Samsara - Nirwana
vrijdag	8	Kasteel Schoten / Geschiedenis van het athéïsme (1) - Prof. Dethier
zaterdag	9	Huy / Shinee - Lama Tashi Nyima
zondag	10	
maandag	11	Wuustwezel - Lama Zeupa
dinsdag	12	Sint Niklaas / Spiegel - Lama Zeupa / School Keerbergen
woensdag	13	
donderdag	14	Schoten / Methode - Wijsheid // Brecht / Zilveren passer
vrijdag	15	Kasteel Schoten / Geschiedenis van het athéïsme (2) - Prof. Dethier
zaterdag	16	Huy / Tcheud (onderricht + praktijk)
zondag	17	Huy / Tcheud (praktijk)
maandag	18	Wuustwezel - Lama Zeupa // Huy / Mahakala
dinsdag	19	Sint Niklaas / Spiegel - Lama Zeupa / School Keerbergen
woensdag	20	Antwerpen / Interreligieuze bijeenkomst
donderdag	21	Schoten / Mantra, moedra, mandala
vrijdag	22	
zaterdag	23	
zondag	24	
maandag	25	Wuustwezel / Lama Zeupa
dinsdag	26	Sint Niklaas / Spiegel - Lama Zeupa
woensdag	27	Brussel / Lama Zeupa + Tchenrezi
donderdag	28	
vrijdag	29	Amsterdam / Bestaan in afhankelijkheid - Lama Zeupa
zaterdag	30	Schoten / Wat te doen als je mediteert en als je niet mediteert?
zondag	31	

April

maandag	1	
dinsdag	2	
woensdag	3	
donderdag	4	
vrijdag	5	
zaterdag	6	
zondag	7	
maandag	8	Huy / Powa - Lama Zeupa
dinsdag	9	Huy / Powa - Lama Zeupa
woensdag	10	Huy / Powa - Lama Zeupa
donderdag	11	Huy / Powa - Lama Zeupa
vrijdag	12	Huy / Powa - Lama Zeupa
zaterdag	13	Huy / Powa - Lama Zeupa
zondag	14	Huy / Powa - Lama Zeupa
maandag	15	Schoten / Tibetaanse les: serie 1
dinsdag	16	Huy / Mahakala
woensdag	17	
donderdag	18	Schoten / Hinayana: standpunten en praktijken
vrijdag	19	Schoten / Boeddhistische filosofie (1) - Lama Zeupa
zaterdag	20	Antwerpen / Vergelijkende filosofie - Lama Karta
zondag	21	Nijmegen / Lama Karta
maandag	22	Schoten / Tibetaanse les: serie 1
dinsdag	23	
woensdag	24	Brussel / Het verlichtingspotentieel
donderdag	25	Schoten / Mahayana // Merksem / Groenendaalcollege
vrijdag	26	Schoten / Boeddhistische filosofie (2) - Lama Zeupa
zaterdag	27	Huy / Navorming voor de leerkrachten
zondag	28	Huy / Navorming voor de leerkrachten
maandag	29	Schoten / Tibetaanse les: serie 1
dinsdag	30	

Mei

woensdag	1	
donderdag	2	
vrijdag	3	
zaterdag	4	Huy / Navorming voor de leerkrachten
zondag	5	Huy / Navorming voor de leerkrachten
maandag	6	Schoten / Tibetaanse les: serie 1
dinsdag	7	Kortrijk / Mens en maatschappij - Lama Karta
woensdag	8	Antwerpen / Boekenkafee
donderdag	9	Schoten / Verklaringen van de Tchenrezi-poedja
vrijdag	10	Amsterdam / Training van de geest - Lama Karta
zaterdag	11	Antwerpen / Vergelijkende filosofie - Lama Karta
zondag	12	
maandag	13	
dinsdag	14	Kortrijk / Mens en maatschappij - Lama Karta
woensdag	15	
donderdag	16	Huy / Speciale Lodjong - Lama Tashi Nyima // Mahakala
vrijdag	17	Huy / Speciale Lodjong - Lama Tashi Nyima
zaterdag	18	Huy / Speciale Lodjong - Lama Tashi Nyima
zondag	19	Huy / Speciale Lodjong - Lama Tashi Nyima
maandag	20	
dinsdag	21	Kortrijk / Mens en maatschappij - Lama Karta
woensdag	22	Antwerpen / Interreligieuze bijeenkomst
donderdag	23	Schoten / Verklaringen van de Mahakala-poedja
vrijdag	24	
zaterdag	25	Huy / Korte praktijk van de Boeddha: onderricht - Lama Karta
zondag	26	*Huy / Onderricht en initiatie van de Boeddha - Lama Karta*
maandag	27	Huy / Korte praktijk van de Boeddha: onderricht - Lama Karta
dinsdag	28	Kortrijk / Mens en maatschappij - Lama Karta
woensdag	29	Brussel / De vier basisgedachten
donderdag	30	Schoten / Manjoeshri, de praktijk van de wijsheid
vrijdag	31	

Juni

zaterdag	1	
zondag	2	Huy / Een ontmoeting met het boeddhisme
maandag	3	
dinsdag	4	
woensdag	5	
donderdag	6	Schoten / De weg van de bevrijding
vrijdag	7	
zaterdag	8	Amsterdam / Training van de geest - Lama Karta
zondag	9	Schoten / Tibetaanse yoga
maandag	10	
dinsdag	11	
woensdag	12	
donderdag	13	Schoten / De weg van de bevrijding
vrijdag	14	
zaterdag	15	Huy / Shinee - Lama Zeupa
zondag	16	Huy / Shinee - Lama Zeupa
maandag	17	
dinsdag	18	
woensdag	19	Brussel / De toevlucht
donderdag	20	
vrijdag	21	
zaterdag	22	
zondag	23	
maandag	24	
dinsdag	25	
woensdag	26	
donderdag	27	
vrijdag	28	Huy / Karling Shitro
zaterdag	29	Huy / Karling Shitro // Opening tentoonstelling te Schoten
zondag	30	Huy / Karling Shitro

Juli

maandag	1	Huy / Tibetaanse les - Negi Tempa
dinsdag	2	Huy / Tibetaanse les - Negi Tempa
woensdag	3	Huy / Tibetaanse les - Negi Tempa
donderdag	4	Huy / Tibetaanse les - Negi Tempa
vrijdag	5	Huy / Tibetaanse les - Negi Tempa
zaterdag	6	Huy / Manjoeshri: onderricht - Lama Zeupa
zondag	7	*Huy / Manjoeshri: onderricht en initiatie - Lama Zeupa*
maandag	8	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
dinsdag	9	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
woensdag	10	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
donderdag	11	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
vrijdag	12	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
zaterdag	13	Huy / Gampopa: studie van de basistekst - Lama Zeupa
zondag	14	Huy / Gampopa - Lama Zeupa // Mahakala
maandag	15	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
dinsdag	16	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
woensdag	17	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
donderdag	18	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
vrijdag	19	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
zaterdag	20	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
zondag	21	Huy / Zomerretraite met Lama Tashi Nyima
maandag	22	
dinsdag	23	
woensdag	24	
donderdag	25	
vrijdag	26	Huy / Tibetaanse Yoga - Lama Karta
zaterdag	27	Huy / Tibetaanse Yoga - Lama Karta
zondag	28	Huy / Tibetaanse Yoga - Lama Karta
maandag	29	Huy / Tibetaanse Yoga - Lama Karta
dinsdag	30	Huy / Tibetaanse Yoga - Lama Karta
woensdag	31	

Augustus

donderdag	1	Huy / Onderricht + retraite: voorbereiding dood - Lama Karta
vrijdag	2	Huy / Onderricht + retraite: voorbereiding dood - Lama Karta
zaterdag	3	Huy / Onderricht + retraite: voorbereiding dood - Lama Karta
zondag	4	Huy / Onderricht + retraite: voorbereiding dood - Lama Karta
maandag	5	
dinsdag	6	
woensdag	7	
donderdag	8	
vrijdag	9	Traleg Rinpochee *(nog te bevestigen)*
zaterdag	10	Traleg Rinpochee
zondag	11	Traleg Rinpochee
maandag	12	Traleg Rinpochee
dinsdag	13	Traleg Rinpochee // Huy / Mahakala
woensdag	14	Traleg Rinpochee
donderdag	15	
vrijdag	16	
zaterdag	17	
zondag	18	
maandag	19	
dinsdag	20	
woensdag	21	
donderdag	22	
vrijdag	23	
zaterdag	24	Huy / Sangye Menla: onderricht - Lama Zeupa
zondag	25	*Huy / Sangye Menla: onderricht en initiatie - Lama Zeupa*
maandag	26	
dinsdag	27	
woensdag	28	
donderdag	29	
vrijdag	30	
zaterdag	31	

Inhoud

Institut Yeunten Ling a.s.b.l.
château du Fond l'Evêque
4, prom. Saint Jean l'Agneau
4500 Huy - Belgique
Tél.: (085) 21 48 20
Fax: (085) 23 66 58
Banque: GB 240-0291015-19

Tibetaans Instituut v.z.w.
Karma Sonam Gyamtso Ling
Kruispadstraat 33
2900 Schoten - België
Tel.: (03) 685 09 19
Fax: (03) 685 09 91
Bank: GB 220-0493023-08

Institut tibétain
avenue du Paepedelle 91/4G
1160 Bruxelles - Belgique
Tél.: (02) 675 38 05
Banque: 001-2632647-46